

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

1FL001 UVK-kurs: Förskolan - barns första skola, 15
högskolepoäng

Preschool - children's first school, 15 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

GIN

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap 2011-05-02

Senast reviderad 2012-05-17. Revidering av kurslitteratur

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2012

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska A, Samhällskunskap A. (Områdesbehörighet 6a med undantag från Nk A och En B)

Mål

Delkurs 1: Förskolans historia, värdegrund och samhällseliga villkor, 7.5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för utbildningsväsendet och dess samhällseliga roll ur ett historiskt och ett samtida perspektiv med särskilt fokus på förskola
- beskriva, tolka, tillämpa och diskutera förskolans olika styrdokument
- förklara och förhålla sig till frågor om demokrati och till förskolans demokrati- och värdegrundsuppdrag, samt till förskollärarens demokratifostrande funktion
- redogöra för och förhålla sig till barn som medborgare samt de mänskliga rättigheterna (barnkonventionen) i relation till genus, klass, mångfald liksom olika perspektiv på hållbar utveckling
- redogöra för vad uppdraget som förskollärare innebär och förhålla sig till förskolan som arbetsplats och samhällselig institution
- tillämpa ett grundläggande akademiskt skrivande
- visa kunskap om och förmåga till kommunikativ kompetens

Delkurs 2: Barns utveckling i relation till lärande i förskolan, 7.5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- beskriva och visa förståelse för olika teorier kring lärande och lärandets villkor
- identifiera skillnader och likheter mellan olika kunskapstraditioner i och utanför förskolan
- beskriva olika teorier om barns utveckling samt visa på pedagogiska konsekvenser av dessa
- använda observation som vetenskaplig metod
- tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt i sin roll som studerande i högre utbildning och för utvecklandet av ett yrkeskunnande

Innehåll

Kursens övergripande syfte är att den studerande skall utveckla en förståelse för dagens förskola och dess verksamhet genom kunskap om och förståelse för de *historiska och samhälleliga villkor* som präglat och alltjämt präglar förskolan som institution samt dess *styrning och organisation*. *Demokratin*, värnandet om de *mänskliga rättigheterna*, *värdegrundsfrågor* samt utbildningsväsendets bidrag till kunskaper om en *hållbar utveckling* behandlas. Kursen syftar också till att den studerande ska utveckla grundläggande kunskaper om barns utveckling och lärande som grund för sin professionella verksamhet.

Delkurs 1

I delkursen behandlas utbildningsväsendets/förskolans framväxt, familjebild, förskolan som samhällelig institution, statens roll samt pedagogiska strömningar. Förändringarna i förskolans organisation och styrning relateras till frågor om demokrati och värdegrundsarbete. De mänskliga rättigheterna relateras genomgående i kursen till olika perspektiv på hållbar utveckling. Kursen innefattar också moment av grundläggande akademiskt skrivande med fokus på referenshantering och ändamålsenligt språkbruk.

Delkurs 2

I delkursen behandlas kunskapsbegreppets komplexitet liksom teorier om barns lärande och utveckling med tyngdpunkt på utvecklingsteorier. I fokus står anknytning, intersubjektivt samspel och intrapsykiska processer. Delkursens bärande tema är att utveckling och lärande, dels sker i såväl vardagliga som formella sammanhang, dels handlar om individuella och kollektiva förändringsprocesser som hänger samman med barns olika förutsättningar och skiftande villkor.

Professionsbas och professionell progression

I kursen introduceras förskolan som arbetsplats och samhällelig institution, lärarprofessionen och verksamhetens styrdokument bearbetas. Genom bland annat fältstudier får den studerande inblick i yrkets uppgifter och villkor. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser bidra till förståelse för en lärares kommunikativa kompetens samt för olika uttrycksformers betydelse.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen introduceras observation som vetenskaplig metod och i fältstudier får den studerande träna sig att genomföra, bearbeta och redovisa sina iakttagelser. I samband med skriftliga redovisningar tränas det akademiska skrivandet med tonvikt på att sakligt och begreppsligt korrekt kunna redovisa och kommentera vetenskapliga källor samt att utveckla förmågan att kritiskt granska och kommentera lästa texter. Kursen innefattar också moment av litteratursökning i bibliotekets databaser.

Fältstudier

För att förstärka kopplingen till utbildningens verksamhetsförlagda del genomförs

fältstudier. I kursen görs observationer av pedagogisk verksamhet. Observationerna dokumenteras, bearbetas och redovisas i seminarier.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, laborationer, individuella uppgifter, gruppuppgifter samt fältstudier.

Obligatoriska moment framgår av studiehandledningen.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1: *Förskolans historia, värdegrund och samhällseliga villkor*, 7.5 hp

Den studerandes kunskapsutveckling och lärande kommer till uttryck i skriftlig och muntlig kommunikation och kunskaper, förståelse, färdigheter och förmågor prövas kontinuerligt utifrån utbildningens mål.

Examinationer sker genom skriftliga och/eller muntliga tentamen och redovisningar. Oavsett examinationsform är det den enskilde studerandes prestationer som bedöms och betygsätts. Närmare specifikation av examinationsformerna och kriterier för bedömning ges i kursens studiehandledning. För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda.

Delkurs 2: *Barns utveckling i relation till lärande i förskolan*, 7.5 hp

Den studerandes kunskapsutveckling och lärande kommer till uttryck i skriftlig och muntlig kommunikation och kunskaper, förståelse, färdigheter och förmågor prövas kontinuerligt utifrån utbildningens mål.

Examinationer sker genom skriftliga och/eller muntliga tentamen och redovisningar. Oavsett examinationsform är det den enskilde studerandes prestationer som bedöms och betygsätts. Närmare specifikation av examinationsformerna och kriterier för bedömning ges i kursens studiehandledning. För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle inom ramen för ordinarie terminstid.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till de studenter som gått kursen samt presenteras tillsammans med eventuellt vidtagna åtgärder för studenterna nästa gång kursen ges. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den studerande.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1

Ask, Sofia (2011). *Hållbara texter: att skriva för studier och arbetsliv*. 2. uppl. Stockholm: Liber, (92 s). ISBN: 91-47-07950-9

Björneloo, Inger (2011). *Hållbar utveckling. Att undervisa utifrån helheter och sammanhang*. Stockholm: Liber, (143 s). ISBN: 978-91-47-08473-9

Broady, Donald (2007). *Den dolda läroplanen*. Göteborg: Krut: kritisk utbildningstidskrift, 0347-5409 ; 127 (3/2007) (ca 100 s).

Dimenäs, Jörgen (2007). (RED.). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (ca 16 s). ISBN: 978-91-47-08421-0

Fällman, Barbro (2002). *Tala & engagera. Populär presentationsteknik*. Lund: Studentlitteratur, (88 s). ISBN: 91-44-02292-1

Lundgren, Ulf.P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur, (136 s). ISBN: 978-91-27-11800-3

Markström, Ann-Marie (2007). *Att förstå förskolan: vardagslivets institutionella ansikten*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, (236 s). ISBN: 978-91-44-00963-6

Orlenius, Kennert & Bigsten, Airi (2008). *Den värdefulla praktiken: yrkesetik i pedagogers vardag*. 2. uppl. Stockholm: Liber, (157 s). ISBN: 978-91-47-02041-6

Riddersporre, Bim & Persson, Sven (2010). *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Natur & Kultur: Stockholm, (ca 96 s). ISBN: 978-91-27-12111-9

Utbildningsdepartementet (2010). *Förskola i utveckling - bakgrund till ändringar i förskolans läroplan*. (23 s).

Akutella styrdokument för förskolan (se www.skolverket.se)

Vetenskapliga artiklar och/eller kompendier tillkommer till självkostnadspris.

Delkurs 2

Brodin, Marianne & Hylander, Ingrid (1998). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. 1. uppl. Stockholm: Liber, (124 s). ISBN: 91-47-04838-7

Dimenäs, Jörgen (2007). (RED.). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber (ca 25 s). ISBN: 978-91-47-08421-0

Gustavsson, Bernt (2002). *Vad är kunskap?: en diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Stockholm: Statens skolverk, (125 s). ISBN: 91-85009-19-9
Tillgänglig på Internet: www.skolverket.se/publikationer?id=1840

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. (3 uppl.) Stockholm: Natur & Kultur. Ca 290 s. ISBN: 9789127130746

Lundgren, Ulf.P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2010). *Lärande, skola, bildning*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur, (60 s). ISBN: 978-91-27-11800-3

Phillips, Denis C. & Soltis, Jonas F. (2010). *Perspektiv på lärande*. Stockholm: Norstedt, (190 s). ISBN: 978-91-1-302300-7

Sommer, Dion (2008). *Barndomspsykologi: utveckling i en förändrad värld*. 3. uppl. Malmö: Liber, (ca 130 s). ISBN: 978-91-47-02059-1

Akutella styrdokument för förskolan (se www.skolverket.se)

Kan tillkomma kompendier och/eller vetenskapliga artiklar till självkostnadspris.

Referenslitteratur

Lindstedt, Inger (2002). *Textens hantverk: om retorik och skrivande*. Lund: Studentlitteratur, (146 s). ISBN: 91-44-02286-7

Språkrådet (2008). *Svenska skrivregler*. 3., [utök.] utg. (2008). Stockholm: Liber, (263 s).

Strömquist, Siv (2005). *Skrivboken*. Gleerups, (238 s). ISBN: 91-40-64513-4